

พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR ADMINISTRATIVE EFFICIENCY PROMOTION OF SENIOR CITIZENS SCHOOLS OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN CHIANG RAI PROVINCE

วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, สุรพล สุธะพรหม
Weerapong Kiatpraiyot, Kiettsak Sukluang, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: weerapong.kiat@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย และ 3. นำเสนอพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 คน และสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิจัยเชิงคุณภาพมีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.59) การสัมภาษณ์พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเป็นระบบ กิจกรรมมีความเหมาะสม ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น การเรียนการสอนเป็นหลักสูตร 1 ปี และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเป็นหลัก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ กระบวนการบริหารจัดการ 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 คือ ด้านกลุ่ม ด้านกองทุน ด้านกิจกรรม หลักอิทธิบาทธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 คือ ด้านวิมังสา ด้านจิตตะ ด้านฉันทะ และ 3. พุทธบูรณาการส่งเสริม

*Received August 7, 2024; Revised September 7, 2024; Accepted September 9, 2024

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า ประสิทธิภาพ 4 ด้าน เกิดจากการบูรณาการระหว่างกระบวนการบริหารจัดการ 5 ก และหลักกฏิบัติาธรรม ได้แก่ 1. ด้านคุณภาพของงาน ควรส่งเสริมเรื่องฉันทะ ความพอใจ ส่งเสริมกลุ่ม และและกรรมการ 2. ด้านปริมาณงาน ควรส่งเสริมวิริยะ ความเพียรพยายาม ส่งเสริมกิจกรรม กติกาและข้อตกลง และกองทุน 3. ด้านระยะเวลา ควรส่งเสริมจิตตะ เอาใจใส่ไม่ทอดทิ้ง รวมถึงการส่งเสริมและกติกาและข้อตกลง และ 4. ด้านค่าใช้จ่าย ควรส่งเสริมวิมังสา การวิเคราะห์ที่ไตร่ตรอง ส่งเสริมกติกาและข้อตกลง

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ; โรงเรียนผู้สูงอายุ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

Objectives of this research were. 1. To study the Administrative Efficiency Promotion of Senior Citizens Schools of Local Administrative Organizations. 2. To study the factors affecting the administrative efficiency of senior citizens schools of Local Administrative Organizations, and 3. To present Buddhaddhamma integration for administrative efficiency promotion of the senior citizens schools of Local Administrative Organizations in Chiangrai Province, conducted by the mixed research methods. Quantitative research and data were collected from 214 samples and used descriptive statistics to analyze data such as mean, standard deviation and multiple Regression Analysis. For the qualitative research, 18 key informants were interviewed. and participants focus group discussions. Data was analyzed by descriptive interpretation.

The results showed that: 1. The efficiency of administrative operations for Senior Citizens Schools of Local Administrative Organizations in Chiang Rai Province, by overall was at a high level ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.59). And interview results indicated that: 1. Local administrative organizations had an administrative system. Also, activities were appropriate. In addition, unnecessary steps were reduced. The teaching section was a 1-year course. Additionally Local administrative organizations were mainly responsible for expenses. 2. Factors affecting the administrative efficiency of Senior Citizens

Schools of Local Administrative Organizations in Chiang Rai Province, included administrative processes in 3 aspects with the statistically significant level at 0.01. They were the group, the fund and the activity. Iddhipaddhamma affected in 3 aspects with the statistically significant level at 0.01 that were Vimamsa, contemplation, Citta, intention to work and Chanda, satisfaction. 3. Buddhaddhamma integration promoting the administrative efficiency of the Senior Citizens Schools of Local Administrative Organizations in Chiang Rai Province, were found that: Efficiency in 4 areas resulted from the integration between 5 administrative processes. and Iddhipadadhamma: 1. Quality of work should be promoted by Chanda, satisfaction, by promoting groups. and committee. 2. Workload should be promoted by Viriya; effort, by promoting activities, rules, agreements and funds. 3. Time should be promoted by Citta; attend to and, not to abandon work, including promotions and rules and agreement. 4. Costs should be promoted by Vimamsa; contemplation and promoted rules and agreements.

Keywords: Buddhaddhamma Integration; Administrative Efficiency Promotion; Senior Citizens Schools; Local Administrative Organizations

บทนำ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุมานับตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุระดับสมบูรณ์ใน พ.ศ. 2564 หมายถึง สังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด โดยคาดการณ์ว่า และคาดการณ์ว่าใน พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คือ มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562)

หน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งหนึ่งในองค์กรที่มีภารกิจในการให้บริการประชาชนดูแลคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีการดำเนินการเพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงหรือความท้าทายที่เกิดขึ้น คือ การตอบสนองสังคมผู้สูงอายุ หรือสังคมสูงวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จะได้มีการดำเนินการในลักษณะของศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ คือ โรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็น

การศึกษาในเรื่องที่ผู้สูงอายุมีความสนใจ และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต โดยวิทยากรจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560) เพื่อเป็นการสร้างทักษะทางอาชีพ หรือมีเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และสอดคล้องตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้สังคมสูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ และได้สานต่อแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ (พ.ศ. 2545 - 2565) เตรียมพร้อมสังคมไทยเข้าสู่ “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” (รัฐบาลไทย, 2563) และจากสถิติโรงเรียนผู้สูงอายุในประเทศไทยมีทั้งหมด 2,303 แห่ง และจังหวัดที่มีโรงเรียนผู้สูงอายุมากที่สุด คือ จังหวัดเชียงราย มีจำนวน 165 แห่ง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566)

เมื่อมีโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะพบหลายหลักธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการ เช่น หลักอิทธิบาทธรรม (อภ.วิ. (ไทย) 35/433/342.) เป็นคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย 1. ฉันทะ ความพอใจ 2. วิริยะ ความเพียร 3. จิตตะ เอาใจใส่ไม่ทอดทิ้ง 4. วิมังสา พิจารณาความไตร่ตรอง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยการมุ่งศึกษาการบริหารจัดการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ และเสนอพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวศึกษาสถานการณ์โดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 4 แห่ง ประกอบด้วย 1. โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแม่ยาว 2. โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสิริเวียงชัย 3. โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก และ 4. โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบัวสลี จำนวน 460 คน (กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, 2566) ซึ่งผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีการดำเนินการเกิน 5 ปี แบ่งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาล จำนวน 2 แห่ง และโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 แห่ง

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ จำนวน 18 รูปหรือคน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการ ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับอิทธิบาทธรรม ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามจำนวน 214 ชุด ผู้วิจัยไปแจกแบบสอบถามด้วยตัวเองกับนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุทั้ง 4 แห่ง และรวบรวมคืนได้ทั้ง 214 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และมีการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน

18 รูปหรือคน แบ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 รูปหรือคน กลุ่มผู้แทนผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 4 รูปหรือคน และ กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน ซึ่งผู้วิจัยมีการขออนุญาตบันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์ เพื่อนำมาถอดข้อมูลและเรียบเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ (Editing) แล้วดำเนินการลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส (Code Book) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่เกี่ยวข้องโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) ส่วนการสมมติฐานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.59) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณงาน ($\bar{X} = 4.20$) ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 4.16$) ด้านคุณภาพของงาน ($\bar{X} = 4.14$) และด้านระยะเวลา ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า 1. ด้านคุณภาพงาน คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความตั้งใจ สร้างความร่วมมือกับเครือข่าย และมีความต่อเนื่องในการบริหารโดยนำหลักธรรมาประยุกต์ใช้ และให้พระสงฆ์เข้ามามีบทบาท มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ตั้งแต่วางแผน ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุง 2. ด้านปริมาณงาน คือ ปริมาณกิจกรรมของบุคลากรที่รับผิดชอบมีความเหมาะสม มีการลดขั้นตอนและกิจกรรมที่ไม่จำเป็น และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการดำเนินการ 3. ด้านระยะเวลา คือ มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบหลักสูตร 1 ปี สำเร็จการศึกษา โดยเรียน 1 วันต่อสัปดาห์ แต่บางแห่งเรียน 2 ครั้งต่อเดือน กิจกรรมมีความเชื่อมโยงเทศกาลท้องถิ่นและกิจกรรมทางศาสนา โดยนำหลักธรรมมาบูรณาการในการทำกิจกรรม แต่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการพิจารณาจัดทำหลักสูตรที่ต่อเนื่อง แต่ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกำหนดกรอบกิจกรรมที่มี

ความกระชับ และ 4. ด้านค่าใช้จ่าย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นหลัก และบางครั้งก็มีการทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อระดมทุน ยึดมั่นความโปร่งใส คุ่มค่า คุ่มทุน จริงจัง ไม่สร้างภาระแก่นักเรียนผู้สูงอายุ รัฐบาลหรือกระทรวงควรมีการออกระเบียบการบริหารจัดการและการอุดหนุนงบประมาณแก่โรงเรียนผู้สูงอายุที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า กระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสำคัญในการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านกลุ่ม ด้านกองทุน ด้านกิจกรรม และพบว่ามี 2 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ ด้านกรรมการ และด้านกตธิการและข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 53.00 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.530$) สำหรับหลักอิทธิบาทธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสำคัญในการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านวิม้งสา วิเคราะห์ ไตรตรอง ด้านจิตตะ เอาใจใส่ไม่ทอดทิ้ง ด้านฉันทะ ความพอใจ และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ ด้านวิริยะ ความเพียรพยายาม แสดงให้เห็นว่าหลักอิทธิบาทธรรมส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 31.80 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.318$)

3. พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า การนำพุทธบูรณาการ มาส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ 1. ฉันทะ มีความตั้งใจในการดำเนินการ และสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย 2. วิริยะ มีความหนักแน่นในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อนำพาโรงเรียนสู่ความสำเร็จ 3. จิตตะ การเอาใจใส่ต่อการบริหารจัดการ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้นักเรียนผู้สูงอายุมีความสุข 4. วิม้งสา มีการทบทวนแผนบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการมีส่วนร่วม และยึดนักเรียนผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง และมีกระบวนการบริหาร 5 ด้าน (5ก) ที่เป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ 1. กลุ่ม 2. กรรมการ 3. กติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน 4. กิจกรรม 5. กองทุน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วยด้านปริมาณงาน ด้านค่าใช้จ่าย ด้านคุณภาพของงาน และด้านระยะเวลา ตามลำดับ เป็นการแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เกิดจากการมีการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุโดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสม คำนึงถึง โปร่งใส ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีแผนการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุที่ชัดเจน ปฏิบัติตามแผน แผนการสอนชัดเจนทันสมัย มีการสนับสนุนงบประมาณ และใช้ทรัพยากรด้วยความประหยัด มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ และสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย นาถาพลอย (2566) เรื่อง การพัฒนาการบริการสาธารณะของนิติบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอาคารชุดในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารอาคารชุดในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการประหยัดต้นทุนควบคุมค่าใช้จ่ายองค์กร 2. ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 3. ด้านการลดระยะเวลาการทำงาน 4. ด้านการทำงานเร่งด่วนเสร็จตามกำหนด 5. ด้านผลงานที่ได้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภรณ์ สันติเสวี (2565) เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ประกอบด้วย 1. ด้านคุณภาพของงาน งานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น งานมีคุณภาพได้มาตรฐานเดียวกัน ผลงานเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน 2. ด้านปริมาณงาน ปริมาณของงานมีจำนวนเพิ่มขึ้น มีผลประกอบการเพิ่มขึ้น การให้บริการมีความรวดเร็วขึ้น 3. ด้านเวลาบุคลากรสามารถจัดการงานได้ทันเวลา สามารถลดกระบวนการของงานให้สั้นลงได้ ประชาชนได้รับบริการรวดเร็วขึ้น 4. ด้านค่าใช้จ่าย การใช้จ่ายคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ ใช้ทรัพยากรในองค์กรน้อยลง มีการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า กระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสำคัญในการ

คัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านกลุ่ม ด้านกองทุน ด้านกิจกรรม และพบว่ามี 2 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ ด้านกรรมการ และด้านกติกการและข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 53.00 (Adjusted $R^2 = 0.530$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ เมืองเกษม (2562) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจังหวัดเชียงราย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.58) สำหรับการพัฒนารูปแบบ มีกระบวนการจัดการโดยใช้หลัก 5ก ได้แก่ กลุ่ม กรรมการ กติกา กิจกรรม และกองทุนมาเป็นฐานการบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ นำทุนทางสังคมในชุมชน และการมีส่วนร่วมมาเป็นพลังขับเคลื่อนในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ สูงวัยอย่างทรงคุณค่า ชราอย่างภาคภูมิใจ ส่วนหลักอิทธิบาทธรรม พบว่า ส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับความสำคัญในการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านวิม้งสาวิเคราะห์ไตรตรอง ด้านจิตตะ เอาใจใส่ไม่ทอดทิ้ง ด้านฉันทะ ความพอใจ และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ ด้านวิริยะ ความเพียรพยายาม แสดงให้เห็นว่าหลักอิทธิบาทธรรมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 31.80 (Adjusted $R^2 = 0.318$) สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีดี พรหมลารักษ์ และคณะ (2566) เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มคุณภาพการศึกษากลุ่มคุณภาพศึกษาคู่-นาแหม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการบริหารงานตามหลักจิตตะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความตั้งใจต่อการส่งเสริมครูให้ทุ่มเทและมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่หลักและหน้าที่เสริมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพตามหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมด้านการวางแผนงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดระบบติดตามสนับสนุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัทธัญพร พิพิธวรโกศล (2563) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย

ฉันทะ (รักงาน) วิริยะ (สู้งาน) จิตตะ (ใส่ใจงาน) และวิมังสา (ทำงานด้วยปัญญา) ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตในการปฏิบัติราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า การนำพุทธบูรณาการ (อิทธิบาทธรรม) มาส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ 1. ฉันทะ คือ มีความตั้งใจในการดำเนินการ และสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย 2. วิริยะ คือ มีความหนักแน่นในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อนำพาโรงเรียนสู่ความสำเร็จ 3. จิตตะ คือ การเอาใจใส่ต่อการบริหารจัดการ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้นักเรียนผู้สูงอายุมีความสุข 4. วิมังสา คือ มีการทบทวนแผนบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการมีส่วนร่วม และยึดนักเรียนผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง และมีกระบวนการบริหาร 5 ด้าน (5 ก) ที่เป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ 1. กลุ่ม 2. กรรมการ 3. กติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน 4. กิจกรรม 5. กองทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิเศษ กนตธมโม (มังคัง) (2564) เรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านแผนพัฒนาของ อปท. 2. ด้านคุณภาพการให้บริการ 3. ด้านการปฏิบัติราชการ 4. ด้านการพัฒนาองค์กร โดยในการบริหารงานของเทศบาลมีปัจจัยการบริหาร 2 อย่าง คือ การบริหารสมัยใหม่และแรงจูงใจในการบริหารงาน นอกจากนั้นยังบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 มีลักษณะดังนี้ 1. ด้านฉันทะ (มีใจรัก) ได้แก่ บริหารงานด้วยความสมัครใจ มุ่งหวังในความสำเร็จและพัฒนางานอยู่เสมอ 2. ด้านวิริยะ (พากเพียรทำ) ได้แก่ ยึดหลักความสำเร็จ พุ้มเทเวลาและความสามารถและหมั่นเพียรหาประสบการณ์ 3. ด้านจิตตะ (เอาใจใส่) ได้แก่ เกี่ยวข้องกับงานอยู่เป็นนิตย์ รับผิดชอบในงานอย่างเต็มที่และเป็นมิตรกับผู้อยู่ในการปกครอง 4. ด้านวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) ได้แก่ พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบข้อบกพร่อง ค้นหาเพิ่มพูนและสร้างระบบและขั้นตอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี บุญจรัส (2566) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง พบว่าหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ จิตตะ ใส่ใจงาน, วิริยะ สู้งาน, ฉันทะ รักงาน, วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 62.2 (Adj. $R^2 = 0.622$)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย สังเคราะห์โดย วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัยเรื่องพุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย สรุปได้

ดังนี้ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. คุณภาพของงาน (Quality) คือ บริหารจัดการโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการร่วมขับเคลื่อน 2. ปริมาณงาน (Quantity) คือ เน้นกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้นักเรียนผู้สูงอายุมีความสุขจิตดี ไม่เกิดความเครียด 3. ระยะเวลา (Time) คือ จัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตร 1 ปี แต่พบว่ามึนักเรียนผู้สูงอายุบางคนจบหลักสูตรแล้วยังมาสมัครเรียนใหม่อีก จึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่ต่อเนื่องที่จัดการเรียนการสอนมากกว่า 1 ปี 4. ค่าใช้จ่าย (Costs) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยยึดหลักการไม่สร้างภาระแก่นักเรียนผู้สูงอายุ ดังนั้นเพื่อให้มีความชัดเจนการอุดหนุนโรงเรียนผู้สูงอายุรัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทยควรมีระเบียบอุดหนุนโรงเรียนผู้สูงอายุที่ชัดเจน

ปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ กระบวนการบริหารจัดการ และการหลักพุทธบูรณาการ ดังนี้ 1. กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1. กลุ่ม (Group) คือ มีการส่งเสริมการตั้งกลุ่มนักเรียนผู้สูงอายุ มีสร้างสัญลักษณ์กลุ่ม จะส่งผลทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหาร 2. กรรมการ (Committee) คือ กรรมการนักเรียนผู้สูงอายุจะมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรม และได้รับเกียรติจากนักเรียนผู้สูงอายุ 3. กติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน (Rules) คือ ส่งเสริมให้นักเรียนผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกา โดยมีภาคีเครือข่ายให้คำแนะนำ และทุกคนเคารพกฎกติกาที่กำหนดขึ้น 4. กิจกรรม (Activity) คือ เน้นกิจกรรมที่พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้ผู้เรียนมีความสุข โดยที่กิจกรรมอาจเชื่อมโยงเทศกาลท้องถิ่นและพระพุทธศาสนา 5. กองทุน (Fund) คือ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบสนับสนุนทุกอย่าง แต่บางแห่งพยายามก่อตั้งกองทุนจากสมาชิกรักเรียนเพื่อความยั่งยืน 2. หลักอิทธิบาทธรรม ประกอบด้วย 1. ฉันทะ (Aspiration) คือ มีความตั้งใจในการดำเนินการ และสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย 2. วิริยะ (Exertion) คือ มีความหนักแน่นในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อนำพาโรงเรียนสู่ความสำเร็จ 3. จิตตะ (Active thought) คือ การเอาใจใส่ต่อการบริหารจัดการ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้นักเรียนผู้สูงอายุมีความสุข 4. วิมังสา (Investigation) คือ มีการทบทวนแผนบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการมีส่วนร่วม และยึดนักเรียนผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง

จากที่กล่าวมานำสู่พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย 5 ประการ เรียกว่า SOCAN ดังนี้ 1. S - Student หมายถึง นักเรียน คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ให้เรียนรู้อย่างมีความสุข และในการเรียนการสอนต้องเน้นการทำกิจกรรมมากกว่าวิชาการ เนื่องจากด้วยช่วยวัยของผู้สูงอายุจะไม่เหมาะในการรับวิชาการจนเกิดไปเพราะจะทำให้เกิดภาวะความเครียดได้ ส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการเพื่อช่วยในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลดำเนินงาน 2. O - Organization หมายถึง องค์กร คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย บุคลากรในองค์กรทุกคนต้องให้ความร่วมมือ และมีการจัดทำแผนขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการ โดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการประเมินผลและทบทวนอย่างต่อเนื่องจนได้แนวปฏิบัติ 3. C - Course หมายถึง หลักสูตร คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ต้องมีการจัดทำหลักสูตรที่มีความทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต และจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และควรจะทำหลักสูตรต่อเนื่อง 4. A - Administrator หมายถึง ผู้บริหาร คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารจัดการ ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน จึงต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และรับฟังผลการประเมินเพื่อนำไปพัฒนาอย่างเป็นระบบ 5. N - Network หมายถึง เครือข่าย คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ต้องมีการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้เครือข่ายมาเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินการต่าง ๆ และให้พระสงฆ์หรือจิตอาสาสามเณรมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม นอกจากนี้ยังควรมีการจัดทำภาคกลางของจังหวัด เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนต่อเนื่องโดยการให้นักเรียนผู้สูงอายุมีส่วนร่วม
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายสร้างเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย และให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายตั้งกองทุนของโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และมีการบริหารจัดการกองทุนแบบมีส่วนร่วมทั้ง 2 ฝ่าย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจุบันเป็นหลักสูตร 1 ปี โดยมีการเพิ่มเนื้อหาให้ผู้สูงอายุมีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยให้เป็นหลักสูตรที่เน้นกิจกรรมมากกว่าวิชาการ และกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรนั้นจะต้องให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดกลุ่มแกนนำนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผู้สูงอายุ และทำงานร่วมกับเครือข่าย และจัดอบรมพัฒนาทักษะของแกนนำหรือคณะกรรมการนักเรียน

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีกิจกรรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีกับผู้สูงอายุ ให้รู้เท่าทัน สืบค้นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และไม่เป็นเหยื่อของมิจฉาชีพในสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). *คู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

_____. (2566). *ทะเบียนโรงเรียนผู้สูงอายุ ปี 2554*. สืบค้น 9 มกราคม 2566, จาก https://www.dop.go.th/thai/service_information/1/14.

_____. (2562). *มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. *ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดเชียงราย*. (2566). สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.people.chiangraipao.go.th/>.

- ฉัตรชัย นาถ้าพลอย. (2566). การพัฒนาการบริการสาธารณะของนิติบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอาคารชุดในจังหวัดปทุมธานี (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เบญจมาศ เมืองเกษม. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจังหวัดเชียงราย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 11(1), 49-58.
- ปรีติ พรหมลารักษ์ และคณะ. (2566). การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มคุณภาพการศึกษาภาคใต้-นาแกม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1, *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 3(8), 77-90.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิเศษ กนตธมโม (มั่งคั่ง). (2564). *พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี*. (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชรารณ สันติเสวี. (2565). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. *วารสารมจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 11(6), R236-R249.
- มนตรี บุญจรัส. (2566). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานเกษตรจังหวัดอ่างทอง* (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐบาลไทย. *ข่าวทำเนียบรัฐบาล*. (2563). สืบค้น 6 มกราคม 2566, จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/34843>.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2562). *เศรษฐกิจผู้สูงวัย*. ปทุมธานี: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.